

B I O L O G I A M A R I T I M A.
Maandblad voor de zee-aquatiek.
Redacteur L.Athos, Vaillantlaan 288,
's-Gravenhage, tel.330308.
Medewerkers : G.G.Kwint, H.J.C.Bekker,
C.T.Schuring.

Nederlandsche Vereeniging van Zeeaquariumhouders
"B I O L O G I A M A R I T I M A".

Zondag 12 November j.l.werd ten huize van den heer C. T. Schuring overgegaan tot het stichten van een Nederlandsche Vereeniging ter bevordering en uitbreiding der Zee-aquatiek, onder bovenstaande, reeds bekende naam. De ervaring heeft geleerd, dat het gemeenschappelijke doel beter kan worden nagestreefd als aan bepaalde personen een zekere bevoegdheid wordt verleend, zoodat belanghebbenden, waar noodig, weten tot wien zij zich kunnen wenden. Aldus is een meer vaste en blijvende vorm gegeven aan de verschillende ondernemingen over het bijna achter ons liggende jaar, waarvan de bijzonderheden in ons "orgaan" werden afgedrukt.

Het voorloopig bestuur is als volgt samengesteld :

G.G.Kwint, Middenweg 32/I, Amsterdam O,

Voorzitter.

L.Athos, Vaillantlaan 288, 's-Gravenhage,

Redacteur.

M.Bot, Valeriusstraat 87, Vlaardingen,

Secretaris-Pemningmeester.

C.T.Schuring, Vaillantlaan 312, 's-Gravenhage,

Commissaris.

H.J.C.Bekker, Wm.v.Outshoornstraat 38, idem,

Commissaris.

In het eerste nummer van ons maandblaadje (Januari 1939) zijn doel en middelen onzer vereeniging in verschillende punten aangegeven; wij zien hier geen reden die hier te herhalen. Alleen zij het ons vergund er bescheiden op te wijzen, dat meerdere alinea's van het daar genoemde pro-

gramma reeds praktische toepassing vonden.

Zij, die tot nu toe ons blad en ons werk steunden, zijn bij deze gelegenheid tot leden der jonge vereeniging gepromoveerd. Wij brengen voor die steun onzen openlijken dank en wenschen deze nieuwe wijze van samenwerking al het succes, dat zij verdient.

Als eerste onderwerp ter beraadslaging vroeg een ernstig probleem onze aandacht en wel de voortzetting van ons zee-orgaan. Zijn er genoeg abonné's en donateurs om op den ingeslagen weg voort te gaan; kunnen wij ook uitbreiden; moeten wij stoppen; of kunnen wij nog een andere richting uit? Ziedaar het vraagstuk, dat ons bezig hield en waarover wij het advies onzer begunstigers per ingesloten circulaire hadden ingewonnen.

Voorop zij gezegd, dat doorgaan in den bekenden vorm mogelijk zou zijn. Het kleine groene octaafje dekte, dank zij de medewerking van vele Vereenigingen, zeker zijn kosten. Maar zal dat zoo blijven? Verwachtte men van zijn bijdrage niet, dat spoedig een gedrukt en geïllustreerd tijdschrift het keurig typsel zou volgen? En dan is er de sombere dreiging, die de wereld en West-Europa in het bijzonder bezig houdt: "De Oorlog". Zal deze zijn invloed ook niet doen gelden op onze vreedzame liefhebberij?

Reeds nu zijn vele aquarianers onder de wapenen geroepen en werden hierdoor genoodzaakt hun "hobby" voor onbepaalden tijd aan kant te doen. Meer en meer nadert het duartespoek met prijsverhooging der meest benodigde levensmiddelen, waardoor voor de onbemiddelden alle niet-noodzakelijke dingen overbodige luxe worden.

Papierschaarschte dreigt en onze ijverige administrateur is in militairen dienst. Kan de heer M. Bot ons niet garandeeren, dat hij het door hem aangevangen en met zooveel succes voortgezette werk voor ons kan blijven verrichten, evenmin kunnen wij anderen in de toekomst zien en daarom trent vastigheid geven. Was bij het uitschrijven der enquête de toestand nog zoo, dat met den

oorlog geen rekening werd gehouden, tijdens de circulatie telde deze overwegende factor helaas mee en het is misschien onder dien druk, dat het meerendeel der ingekomen antwoorden adviseerde: Gastvrijheid aan den heer W. Deutz te verzoeken om ons speciale lijfblad te doen opnemen in het meer algemeene aquariumtijdschrift "Aqua Terra".

"Waarom", zoo klonken verscheidene stemmen mondeling en schriftelijk, "waarom een splitsing in zoet-aquarium- en zee-aquariumtijdschriften?" Die kwestie willen wij hier niet uitzoeken, al zijn wij erkentelijk voor de belangstelling, die toch uit deze opmerkingen spreekt.

Een ander, eveneens aanmerkelijk deel der ingezonden antwoorden was voor doorgaan op den reeds ingeslagen weg en sprak de hoop uit op een voorspoedige gang van zaken en snellen groei.

Sommigen bleven weifelen en een groep, die geen antwoord zond, kon als blanco worden gerekend. Voor ons was het een gewichtig probleem, dat lang over en weer spreken vorderde. Tenslotte gold voor ons ook de meerderheid en neigden wij in die richting. Besloten werd voorloopig met het getypte groene blaadje verder te gaan om te zien hie de verdere steun en gelden binnenkomen. Na een halfjaar, dus in Juni 1940, zal dan onderdak worden verzocht bij het tijdschrift "Aqua Terra", tenzij door een groote groep van abonné's hier tegen bezwaren zouden worden ingebracht. Zou opname doorgaan, dan komt dit prachtig uit, daar immers van dit welbekende orgaan juist 'n nieuwe jaargang aanvangt. De heer W. Deutz heeft ons nu reeds alle steun toegezegd en stelt zich voor iedere maand enkele paginás te onzer beschikking te stellen.

Nu wij dus voorloopig verder doorgaan, worden de abonné's en medewerkende vereenigingen verzocht hun bijdrage voor het eerste halfjaar 1940 over te maken op postrekeningnr. 349352 van M. Bot, Valeriusstraat 87, Vlaardingen. Zooals bekend, bedraagt de minimum-contributie f. 1,- per jaar, zoodat voor het eerste halfjaar 1940 het minimum

van f. -,50 wordt verwacht. Wij hopen, dat zij, die het afgelopen jaar een bedrag betaalden boven het minimum, ook voor het eerstvolgende half jaar een evenredig bedrag beschikbaar zullen willen stellen.

Als contributie van de nieuwe vereeniging is gedacht aan 50 ct. per jaar, ingaande Juni 1940. Zij, die zich nu reeds van lidmaatschap willen verzekeren, kunnen dit bedrag gelijktijdig overmaken. Gelieve dan duidelijk mede te deelen of het gestorte bedrag dient als abonnementsgeld half jaar 1940 met of zonder contributie eerste vereenigingsjaar. A.

S y g n a t h u s o p h i d i o n .
(De Zeenaald.)

Een zee-aquarianer ging
Trots stormwind en gevaren
Op 't wandelhoofd te Schevening
Eens visschen. Spoedig waren
Er tien kleine Zeenaalden
Gevangen in een zegen.
Maar één kroop juist nog door 'n maas,
Dat waren 'r dus slechts negen.
Die negen kleine Zeenaalden
Werden naar stad gebracht,
Doch één ging bij 't transport om zeep,
Dus telden wij er acht.
Acht kleine Zeenaalden
Verminderden tot zeven,
Omdat men d' eersten tijd vergat
Ze daphnia te geven.
Van zeven kleine Zeenaalden -
- Het was een harde les -
Werd één de prooi van een garnaal,
Zoo bleven er nog maar zes.
Zes kleine Zeenaalden
Begonnen goed te wennen,
Maar één beet in 'n Sagartia,
Die moet je leeren kennen.

Van d' andere vijf Sugnathus spec.,
Gevangen op de Pier,
Kwam één door parasieten om,
Toen waren er nog maar vier.

Vier kleine, slanke Zeenaalden
Die leefden zeer gelukkig.
Eén kreeg 'n zwaren steen op 't lijf.
Ach! 't Noodlot is zoo nukkig.

Eens, toen de K.D.A. stond stil,
De motor niet wou draaien,
Ging door gebrek aan Oxygeen
Er weer één naar de haaien.

Twee zwommen er nog vroolijk rond,
Totdat 't begon te vriezen
En ik door harde en strenge vorst
Er weer één moest verliezen.

De laatste Zeenaald eindelijk,
Heeft - 't mag ons niet verbazen -
Van eenzaamheid en van verdriet
Den kraaienmarsch geblazen.

Men leert uit deze droeve klacht,
Dat, wil men Zeevisch kweeken,
Let dan op duizend dingen. Ach!
Ze zijn zoo gauw bezweken.

's-Gr.1225.

A.

DE STEURKRAB.

Het is zeer weinig wat men in verschillende boeken, zooals in het "Leerboek der Dierkunde" van Dr. O.Schmeil en in het boek "Uit de dierenwereld van het water" door Dr.A.J.C.Snijders over dit voor ons zeewateraquariumliefhebbers belangwekkende en nuttige dier kunnen te weten komen.

In het eerstgenoemde leest men, wanneer vier regels druk over de Garnalen is vermeld : Een gelijksoortig diertje is de Steurkrab (Palaemon squilla), komt meer voor in brak water en in de Oostzee en ook vaak als Garnaal gegeten wordt. Door 't koken worden ze iets donkerder en van de Garnalen kunnen zij onderscheiden worden door een

gezaagd uitsteeksel aan den kop. De grijswitte kleur maakt hen op den zandbodem der zee bijna onzichtbaar. Aan het lange achterlijf, de lange roeipooten en de groote staartvin kan men zien, dat het vlugge zwemmers zijn. En ook, dat deze dieren tot de tienpootige kreeften behooren.

In het tweede genoemde boek kan men, nadat er zeer veel over de Garnaal is verteld, lezen : Zeer na verwant aan de Garnaal is de zoogenaamde Steurkrab, die ook uiterlijk veel op de Garnaal lijkt, doch iets grooter is en er zich van onderscheidt door een scherp, beenachtigen, zaagvormig getanden kam op den kop tusschen de oogen. Ook deze soort heeft een zeer smakelijk vleesch, doch wordt bij het koken rooder dan de Garnaal. In de provincie Zeeland komen deze dieren in de zee en in het brakke water van de Schelde in groote hoeveelheden voor en verder worden zij in alle Europeesche zeeën, ook in de Oostzee aangetroffen.

U ziet wel, mede-aquariumliefhebbers, het is niet veel en haast gelijkloidend. En dit artikel is dan ook geschreven om U meer van dit dier te vertellen. Ik houd ze reeds zeer lang in mijn zee-wateraquarium, met afwisselend genot en ook verdriet, hetgeen ook zal worden vermeld.

Met dit dier kwam ik eerst goed in contact, toen ik in Amsterdam kwam wonen. In de winkels, waar men hengelsportartikelen verkoopt, las ik zeer dikwijls "Heden versche krabben". Daar ik zelf gaarne in mijn jongere jaren de hengelsport beoefende en nooit anders, dan met pieren (wormen) had gevischt, en meenende, dat de gewone Strandkrab bedoeld werd, begreep ik die aankondiging in die winkels niet. Nu ik er echter achter ben gekomen en ook weet welke aardige dieren het zijn voor het zeewater, zou ik er nooit toe kunnen overgaan de dieren een haak door het lijf te steken om er een visch mede te gaan vangen. Zooals het gaat bij alle dieren, die wij goed leeren kennen, men krijgt een afschuw om ze te mishandelen.

Wanneer deze dieren in het voorjaar worden gevangen, hebben ze veel eieren bij zich. Deze dragen ze tusschen de buikpooten bij zich in groote menigte. Ik heb een keer zoo'n Steurkrab bezig gezien, toen die eitjes uitkwamen. Ze sloeg met de zwempooten, die anders bij het zwemmen alleen achterwaarts werken, naar voren. Bij iedere slag naar voren verlieten één of twee uit de eitjes gekomen Steurkrabbetjes 't moederdier en zwommen weg in het aquarium, waar ze alle een prooi werden van de anemonen. Ik heb deze dus niet kunnen groot brengen en er ook geen moeite voor gedaan, hoewel ik mij voorstel, dat dit niet onmogelijk zou zijn. Het zijn in het aquarium zeer nuttige dieren, want het zijn buitengewoon goede speurdors. Wanneer men de dieren in het aquarium voedert en stukjes mosselvleesch op plaatsen in het aquarium tusschen de rotsen laat vallen, behoeft men niet bevreesd te zijn, dat ze daar zullen blijven liggen en tot rotting zullen overgaan. De Steurkrabben zwemmen en kruipen overal onder en tusschen door en weten het kleinste stukje op te sporen en te verorberen. Het is buitengewoon belangwekkend hoe snel ze in mijn meterlange aquarium een klein, enkele millimeters groot stukje mossel weten te vinden. Bij hun tochten door het aquarium komen ze met hun lange veldraden telkens in aanraking met de tentakels van de poliep-dieren, wat hen verschrikt doet terugwijken. Een stukje mossel, dat zich reeds tusschen de tentakels van een Actinia bevindt, trachten zij zelfs te ontrooven, want bang zijn ze in 't geheel niet. Het zijn echte roovers en soms gelukt het hen ook wel.

Enkele dagen terug had ik het genoegen het verschalen van een Steurkrab te zien. Ik bofte, want het geval speelde zich vlak voor de ruit af en het aquarium was goed verlicht. Een Steurkrab zat op een stuk rots en ik vond, dat ze nogal onrustig deed. Ze zat met sterk onhoog gekromd lichaam, terwijl de zwempooten zich snel bewogen. Plotseling zag ik, dat de schaal achter de kop

spleet en naar boven en naar voren opklapte, evenzoo als wij ons flanelletje over het hoofd halen en dan ons hoofd naar achter terugtrekken. Zoo deed ook deze krab, toen het stuk schaal naar voren klapte. Het trok den kop naar achter en uit de schaal, toen die vrij was. De pooten en ook de beide scharen waren tegelijk uit de oude huid getrokken. Ze trok het achterlijf en de staart uit de af te leggen schaal en deed enkele passen naar voren.

Andere Steurkrabben hadden dit geval op kleine afstand gade geslagen en kwamen nu naar voren en maakten zich meester van de ledige schaal. Die werd van alle kanten besnuffeld en uitelkaar geplukt. Door dat gescharrel rond de ledige schaal, kwamen ze nu en dan in aanraking met de zoo juist verschaalde krab, die dan snel iets opzij ging, want de nieuwe schaal is dan nog niet goed verhard en het dier is overgevoelig.

Eveneens is het zeer merkwaardig te zien, hoe het opgenomen voedsel zich in het doorzichtige dier verplaatst. Een stukje mossel, opgenomen en versneden in den mond, ziet men boven voor den kop verdwijnen op de plaats, waar volgens onze structuur de hersenen moeten zitten.

In tijd van groote voedselnood kan men enkele dezer dieren, nadat men ze eerst heeft laten dood gaan, pollen en evenals garnalen gebruiken om de Actinia's te voederen.

Verdriet van deze dieren heeft men, wanneer U een aquarium heeft, bevolkt met Anjeliëren. Telkens wanneer de Steurkrabben met pootjes of steeksel-voelsprietten zoo'n mooi uitstaande zeebloem aanraken, trekt deze zich als het ware pijnlijk in. In een dergelijk aquarium moet men dan ook slechts enkele dieren doen, anders maak je je maar kwaad.

AMSTERDAM.

G.G. KWINT.

In verband met dit artikel wordt nog verwezen naar het October-nummer, blz. 73 e.v., waar eveneens over de Steurkrab wordt gesproken. (Red.)